

Kunnskapsdepartementet

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 25.04.2008

Sett under ett

Ny struktur i høyere utdanning ... som leverer kompetente teknologer og FoU ressurser til industrien?

Kunnskap i seg selv gir ingen konkurransekraft, det er i anvendelsen av den verdiskapningen ligger. Norsk Industri ønsker gjennom egen uttalelse å presisere at den videre utviklingen innenfor høyere utdanning bør bidra til at antall kandidater innen de teknologiske fagene øker og at kvaliteten er på et nivå som gjør dem konkurransedyktige i et globalt arbeidsmarked. For øvrig slutter Norsk Industri seg til NHOs høringsuttalelse.

Europeisk dimensjon

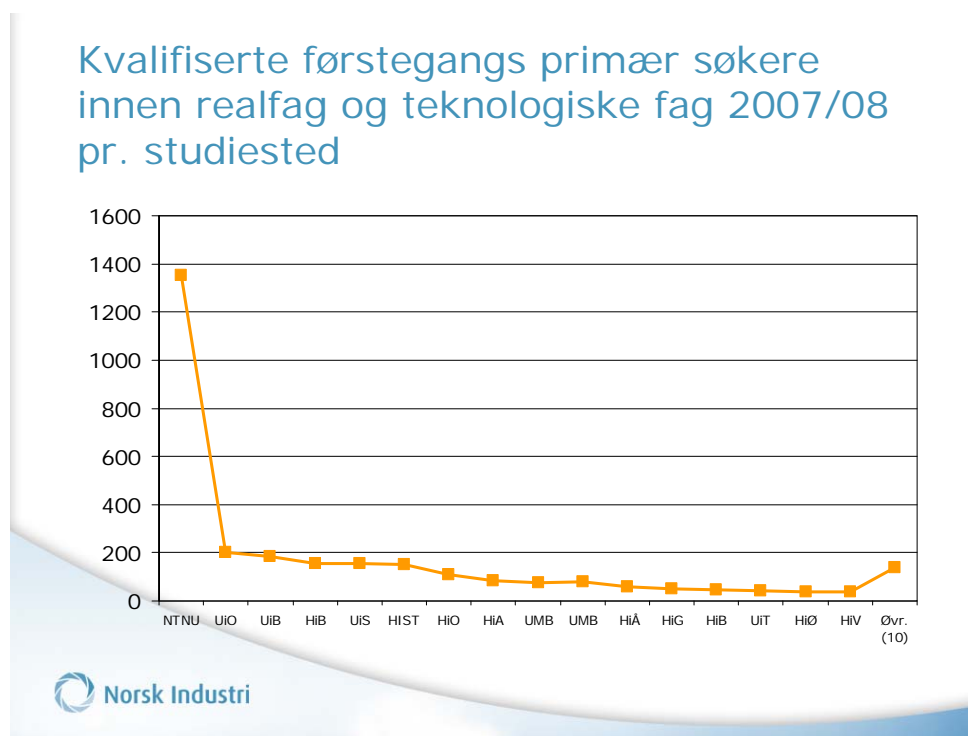
Innen 2010 skal EU gjennom sin Lisboa-strategi være verdens mest konkurransedyktige, kunnskapsbaserte økonomi. Et av målene er at minst 15 prosent flere studenter enn i 2000 skal ha fullført realfagutdanning. Det er ingen grunn til at norske mål skal settes lavere. Dette har konsekvenser ift struktur både ift geografi og kvalitet.

Struktur i teknologiutdanningen

NIFUSTEP har på oppdrag fra Norsk Industri undersøkt hvordan søkningen til teknologifag og realfag innenfor høyere utdanning har utviklet seg i perioden 2001-2007 og hvor mange kvalifiserte søkere som har mottatt tilbud om slik studieplass. Man kan gjennom dette prosjektet trekke konklusjoner om kapasitetsutviklingen i teknologifag og realfag innenfor høyere utdanning.

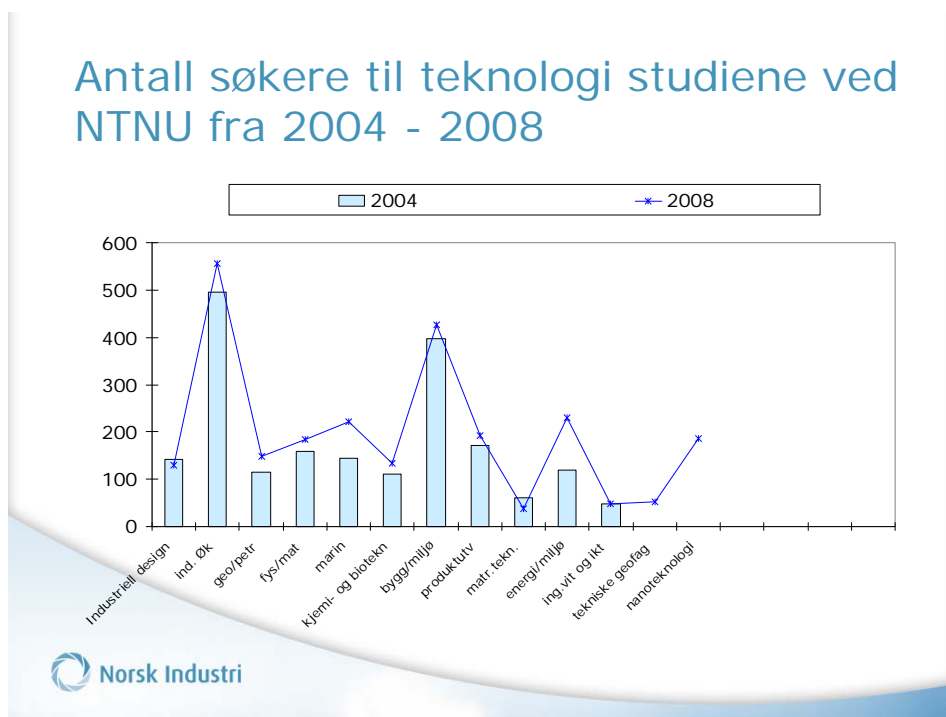
Det viser seg at mange kvalifiserte førstegangssøkende primærsøkere til teknologifag ikke får studieplass. Totalt er det 65% som får studieplass på det studiet de har søkt på i 2007. 90% av disse har søkt opptak til et ingeniør- eller sivilingeniørstudium i 2007. 86% av søkerne til ingeniørstudier har fått tilbud om studieplass i 2007, mens for søkerne til sivilingeniørstudier gjelder dette bare 55% i 2007.

På bakgrunn av disse hovedmomentene konkluderer NIFUSTEP med at det finnes store forskjeller i studieplasztilbudet mellom førstegangssøkerne som har søkt opptak til teknologifag og de som har søkt opptak til realfag. De flere som har søkt opptak til realfag har fått tilbud om studieplaszt, mens langt færre som har søkt opptak til teknologifag har fått tilbud om studieplaszt. Størst avslagsprosent har NTNU (47%). Volummessig er det desiderte NTNU som betyr mest for avslagsprosenten blant førstegangssøkere i teknologifag. Det er viktig å ta hensyn til disse faktiske forhold i strukturdiskusjonen.

22. april i år ble tall fra samordna opptak publisert, for NTNU sin del viser teknologi relaterte opptak en endring fra 1903 (2004) -1934 (2005) – 2375 (2006) – 2410 (2007) – 2545 (2008). Dette betyr i praksis at hvis vi ikke øker kapasiteten vil avslagsprosenten øke.

Søkerne til NTNU fordeler seg på følgende fagretninger:

Ifølge NIFUSTEP forventes noe flere førstegangssøkere fra 2007 – 2015 (om lag 10-14 prosent). Noe som samordna opptak for 2008 bekrefter. Dette betyr i praksis enda større kamp om de få studie plassene innen teknologifagene.

Kvalitet

Det er viktig at utdanningen er arbeidslivsrelevant samt at den holder et internasjonalt høyt nivå. En bedre og faglig mest mulig relevant utdanning i de teknologiske fagene fordrer et tett samarbeid mellom brukerne av kompetansen og de som produserer den. Det må være incentiver som belønner denne type samarbeid. Gode eksempler er Raufossmodellen for bachelorgrad, Kongsbergmodellen for mastergrad, og nærings-PhD.

Opptaksgrenser på 5-årig sivilingeniørutdanning har endret seg vesentlig fra 2003-2007. For eksempel energi og miljø har gått fra 47.9 til 55.6, marinteknikk fra 48.7 til 55.8 og kjemi- og bioteknologi fra 52.5 til 56.6. Med dagens store søkning med mange og gode nok søkere er det mulig å utvide antall studie plasser.

Finansiering – ekstra incentiver for teknologifagene

Industrien har et prekært behov for (sivil)ingeniører. Vi har lenge etterlyst en økning av utdanningskapasiteten slik at industrien får dekket kompetansebehovene i teknologifagene. Disse fagene er kostbare, både mht. å rekruttere fagfolk og nødvendig utstyr. Kostnadene pr studiepoeng er dyrere for disse fagene enn for de fleste andre fag. I konkurransen om midler innenfor den enkelte institusjon vil teknologifagene konkurrere med andre fag. Det vil derfor

trenges ekstra insentiver slik at teknologifagene skal vinne denne konkurransen, i tråd med industriens behov.

Finansiering av høyere utdanning bør inneholde elementer som på en effektiv måte gjør det mulig å ivareta brukernes behov. Et viktig element er at de økonomiske ressursene følger studentene, slik som det gjør i 2+2 modellen i fag-og yrkesopplæringen. Dette prinsippet bør også legges til grunn ved samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner.

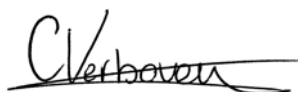
Forskningsinstituttene

Stjernø-utvalget har valgt å definere instituttsektoren utenfor utvalgets mandat. Vi finner dette overraskende da instituttsektoren, og da spesielt de teknisk-industrielle instituttene, spiller en viktig rolle som leverandør av FoU-ressurser til industrien. En vesentlig del av de offentlige virkemidler som tildeles industrien gjennom brukerstyrte programmer i Forskningsrådet, går til å dekke kostnadene til samarbeid med forskningsinstituttene.

Trekantsamarbeidet industri – forskningsinstitutt – universitet/høyskole er viktig for å øke forskningsinnsatsen i industrien. Men det forutsetter at instituttsektoren ikke ses på som en selvstendig aktør, men en del av helheten både i forhold til struktur og finansiering. Dette er ikke minst viktig i forhold til rolleavklaring – hvem gjør hva nå og i fremtiden.

Industrien ser frem til å være aktiv med i den videre utviklingen innenfor høyere utdanning. Vi kommer gjerne tilbake med innspill når det gjelder fremtidig finansieringsmodeller.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Carla Botten-Verboven
Direktør Norsk Industri